

100 kr i ökat täckningsbidrag med kontrollerad fermentering

Du, som många andra, har nog tänkt frågan: Hur ska jag kunna få 100 kr i ökat tb genom att utfodra grisarna på bättre sätt? Fermentering är en väg. De allra flesta förknippar fermentering av foder med bättre utnyttjandet av fodret. Men bättre utnyttjande av fodret är en sideeffekt, som kan uppfyllas endast om alla parametrar är uppfyllda vid fermentering.

utfodring

Det första och avgörande jag vill uppnå vid fermentering är bättre sundhet och hälsa hos grisarna. Som jag skrivit tidigare, är låga pH under 4 avgörande. Bakterier kan inte överleva när pH är under 4. Men också den höga nivån av mjölksyra har stor inverkan på kontrollen av lawsonia. Alla magsjukdomar är satta ur spel vid lågt pH.

Låg dödlighet utan medicin

Det är självklart individuellt för varje besättning, hur mycket det är att hämta hem ekonomiskt på mindre dödlighet och mindre medicinförbrukning. Jag kan dokumentera, att de som fermenterat en längre tid ligger på ca 1 % dödlighet i intervallet 7–35 kilo och ytterligare 1 % från 35 kilo till slakt. Detta är, väl att märka, utan användning av medicin mot coli, lawsonia och andra problem som orsakar magsjukdomar. Detta gäller även magsår och plötslig död hos grisar som får uppblåsta magar, något som blöttutfodrare väl känner till som ett problem.

Alla vet också, att det är lättare att sköta pigga och friska grisar, än nedsatta eller sjuka. Du kan själv sätta värde på vilket värde sunda grisar har när det gäller lättare skötsel, men jag tillåter mig i den här kalkylen att sätta värdet till 20 kr från suga till slaktgris.

Glöm allt du lärt om foder!

Nästa faktor att diskutera är foderråvarorna. Vi har ju klarat av problemet med maghälsa med fermenteringen. Därmed sagt, att nu behöver vi inte använda normala standardvärden för värdering och begränsning vid användning av korn, havre, vete, ärter, bönor, rågvete, m m. Glöm allt vad du lärt dig tidigare!

Vi går i stället bara på priset. Normalt använder du kanske havre och korn i foderblandningen p g a att du behöver det för maghälsan, men det problemet behöver vi inte tänka på eftersom vi fermenterar fodret. Om möjligt kan du utfodra grisarna med enbart vete och rågvete. Vete har ofta samma pris som korn, men vete innehåller 10 % mer energi än korn. De flesta grisuppfö-

dare använder ofta 40 % korn och havre i sina blandningar. Om detta ersätts med vete eller rågvete, kan du spara ca 17 kr per gris, från suga till slaktgris.

Flexibilitet i valet av råvaror

De bitterämnen som finns i rågvete bryts ned vid fermentering, så smaken på ett foder med rågvete är inget problem. Samma gäller de giftämnen som finns i ärter, bönor, m m. Flexibiliteten i valet av foderråvaror är således mycket större vid fermentering, än vid tillverkning av konventionella foderblandningar, så vi kan utfodra efter priset på råvarorna.

Inte nog med att vi bryter ned de olika giftämnena i de olika foderråvarorna, vi kan även byta ut fiskprodukterna i blandningarna till smågrisar och ersätta dem med billig soja. Smågrisar har inga problem att tåla fermenterad soja.

Föreställ dig nu att du gör ett avvänjningsfoder för 170 kr per 100 kilo! Ofta kan du spara ca 15–20 % på fodret. I detta räkneexempel sätter vi detta värde till 20 kr.

När vi fermenterar frigörs det 15 % mer protein i sojan, som vi ersätter med vete. Det är ca 100 kr i skillnad på priset mellan vete och soja. Det gör ett extra tb på 10 kr per producerad gris.

Vi tar bort fosfor och spar pengar och miljön

Försöken visar, att vi vid fermentering frigör allt fosfor i fodret och vi kan därför reducera tillsättningen av fosfor i fodret. Utan problem vill jag tillåta mig att utesluta allt fosfor till dräktiga sugor och reducera med 75 % till smågrisarna och suggorna i grisningsstallet. Jag vill också ta bort all tillsättning av fosfor i fodren till slaktgrisarna. Detta förutsätter dock att fosfor finns i spannmålen och sojan i normala nivåer. Vi sätter den sparade fosfor till ett värde av 7 kr per producerad gris.

Fasutfodring är pengar

När vi ändå investerar i flera förvarings-tankar i foderköket, föreslår jag att vi ändrar utfodringssystemet till fasutfodring. Det är stora pengar att tjäna på detta! Men eftersom det inte har något med fermentering att göra, så är det inget jag tar med i denna kalkyl.

Nu när vi har grisarnas maghälsa i ordning och vi anpassat fodret till fermentering, då kan vi börja tala om bättre utnyttjande av fodret!

Det ligger talrika försök bakom påståendet, att förmalningsgraden påverkar foderutnyttjandet. Grisar utnyttjar fodret bättre om det är mer finmalt. Eftersom vi nu inte har några problem med maghälsan (som annars kan kräva mer struktur i fodret), kan vi minska partikelstorleken. Jag reducerar därför sällstorleken till två mm, eller motsvarande.

Jens Legarth är expert på fermentering av grisfoder. Foder kan fermentera sig självt, men då är man utelämnad åt slumpen. Jens förespråkar kontrollerad fermentering.

Samtidigt är det billigare att göra en hydrolys i en tank, i stället för i magen på en gris, alltså omvandla stärkelse till socker.

Vi vet också att vattenkvaliteten har enormt stort inflytande på fermenteringsprocessen och foderomvandlingen. Vattenkvaliteten måste därför kontrolleras vid fermentering och om det är nödvändigt måste en anläggning för vattenrening installeras.

0,3 fe per kilo tillväxt

Om alla dessa ovanstående parametrar är ok, då kan du räkna med en minskad foderförbrukning på 0,3 fe per kilo tillväxt, t ex från 2,8 till 2,5 kg. Det motsvarar en kostnadsbesparing på 45 kr per producerad gris.

Jag vet mycket väl, att varje enskild besättning har sin egen förutsättning, men jag prövar här att sätta några gängse normer på huvudet! Prova själv att leka med dina förutsättningar i din besättning och testa siffrorna! Då du kan själv bedöma om det lönar sig för dig att intressera dig för kontrollerad fermentering.

Om din beräkning är positiv, då ska du bara göra klart för dig, att du ska inte gå in i detta fermenteringskoncept om du förväntar dig att det bara är att trycka på en knapp och så fungerar det!!

Kontrollerad fermentering är otroligt komplext och kräver din fulla uppmärksamhet och intresse. Dessutom tar det en tid att ta sig igenom processen. Det går alltså inte att trycka på alla knappar på en gång!

Jens Legarth
Vådfodereksperten
0045-23349334
jel@vadfodereksperten.dk

Simia Inredning

Starka och rejäla konstruktioner ger dig en inredning med lång livslängd.

Din leverantör till grisstallet

I samarbete med
byggglant

Vingåkersvägen 73, Box 38, 641 21 Katrineholm
Tel: 0150 - 48 77 00 Fax: 0150 - 48 77 77
www.sveaverken.se

Gör som 10 000-tals lantbrukare – bygg med Abetong!

Från 500 kr/m²

Väggelement

Underhållsfria betongväggar. Isolerade eller oisolerade väggelement för alla typer av byggnader. Rationella system för grundläggning ger kort byggtid.

Välkommen till oss med dina byggplaner.

ABETONG
HEIDELBERGCEMENT Group

Växjö 0470-965 00
Linköping 013-31 87 20
Uppsala 018-51 14 90

Dalby 046-20 79 80
Ulricehamn 0321-121 40
Östersund 063-12 08 40

Kalmar 0480-41 77 30
Varberg 0340-164 90
www.abetong.se

En partner med de rätta resurserna!

- Hög kvalitet
- Svensk råvara
- Starka varumärken

Mårtenssons

Sohlberg's

Det bästa valet för dig!

www.skovdeslakteri.se